

Brancheanalyse

advokatbranchen i tal

Indholdsfortegnelse

Forord	s. 2
Indledning	s. 3
Sammenfatning	s. 4
Advokatbranchens struktur	s. 5
Advokatbranchens afsætningsstruktur	s. 10
Advokatbranchens økonomiske struktur	s. 16
Tilgang og afgang i advokatbranchen	s. 23

Forord

Aarsø-Nielsen rapporten fra 1995 identificerede en række af de udfordringer for advokatbranchen som på daværende tidspunkt kunne forudses. Rapporten pegede navnlig på de problemer og følgevirkninger der måtte forventes som følge af bortfaldet af det såkaldte skødemonopol. Det blev spået, at en lang række små advokatvirksomheder måtte dreje nøglen om, fordi deres lønsomhed ville forsvinde når skøderne forsvandt.

Så galt er det ikke gået. Branchen blev hjulpet af et boom i ejendomshandlerne. Samtidig kan man konstatere, at mange advokatvirksomheder har oprustet på IT fronten – og konturerne af en begyndende frivillig strukturrationalisering, som også var et af budskaberne i Aarsø-Nielsen rapporten kan også anes. Vi er imidlertid ikke med disse tiltag nået ind i smult vande, og vores branche står stadig overfor væsentlige udfordringer.

Ændringer i markedet medfører, at vi som branche står i et krydsfelt med knaphed og dermed stor konkurrence om de bedste medarbejdere og i en markedssituation, der er tættere på fuldkommen konkurrence end nogensinde tidligere. Vi er som vidensserviceerhverv kun et blandt flere og vil i stadig stigende grad opleve, at skulle konkurrere om de samme medarbejdere og de samme kunder.

Fastholdelsesproblematikken er advokatbranchen ikke alene om. Konkurrencen skærpes yderligere i de kommende år med små årgange, og succesraten afhænger i høj grad af evnen til at kunne tiltrække og ikke mindst fastholde og udvikle de dygtigste medarbejdere. Det er nødvendigt, at vi ser os selv som en branche i forandring, at vi kender vores markedssituation og – som det vigtigste – lader vores beslutninger bygge på et kvalificeret grundlag. Derfor har vi udarbejdet en brancheanalyse, som beskriver branchens struktur og dens udvikling.

Jeg håber, at den vil være til inspiration og ikke mindst give anledning til refleksion.

God fornøjelse!

Jon Stokholm
Advokatrådets formand

Indledning

Brancheanalysen er en opfølgning på Aarsøe- Nielsen rapporten fra 1995. På grund af ændringer i datamaterialet er det dog ikke muligt, at drage direkte sammenligning perioderne imellem.

Datamaterialet er baseret på træk fra Danmarks Statistik og fra Advokatsamfundets medlemsregister.

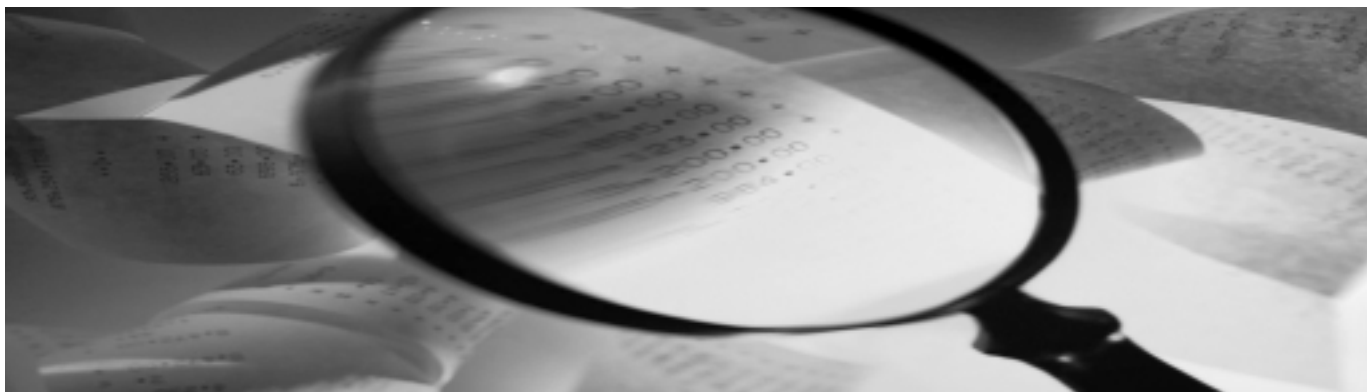
Opgørelserne fra Danmarks Statistik er fra firmastatistikken, den registerbaserede arbejdsstyrkestatistik (RAS), regnskabsstatistikken og nationalregnskabet. Firmastatistikken omfatter den private sektor og kun momsregistrerede virksomheder. Firmastatistikken er i det følgende anvendt til beskrivelse af erhvervsstrukturen. Den registerbaserede arbejdsstyrkestatistik anvendes ved beskrivelse af branchens ansatte fordelt på faggrupper. Branchens økonomiske struktur er baseret på regnskabsstatistikken og tal fra nationalregnskabet benyttes ved opgørelse af efterspørgslen i branchen.

Virksomheder med mere end 100 ansatte er af diskretionshensyn sammenlagt med kategorien 50-100 ansatte, således at den samlede gruppering er 50+.

Datamaterialet indeholder kun advokatvirksomheder, der har haft omsætning inden for det pågældende år. Det betyder, at virksomheder uden drift ikke indgår i materialet.

Træk fra Advokatsamfundets medlemsregister er anvendt ved opgørelser over antallet af deponeringer, advokater og fuldmægtige.

Datamaterialet vil hen under sommeren 2001 blive opdateret med tal fra 1999. Den opdaterede udgave af brancheanalysen vil være tilgængelig på www.advokatsamfundet.dk og www.advokatnet.dk.

Sammenfatning

Udviklingen efter Aarsø-Nielsen rapporten viser, at strukturen går mod større enheder og en øget bymæssig lokalisering. Branchen har fået relativ færre en-mandsforretninger. Traditionen med at opretholde sin advokatvirksomhed på vågeblus selv efter, at man har nået pensionsalderen, må anses for at være et generationsproblem.

De små advokatvirksomheder har svært ved at bibeholde deres relative markedsposition. Det gælder ikke kun på de økonomiske resultater, men også i den øgede konkurrence på medarbejdere og kunder.

Strukturen i branchen går mod flere advokater og færre sekretærer/administrative medarbejdere. Den relative fordeling på faggrupper skal ses, som et udtryk for, at også advokatbranchen har indført ny teknologi. Udviklingen er således også slået igennem på produktiviteten i branchen, som er steget markant. De højeste produktivitetstigninger er ikke overraskende sket i de største virksomheder, mellem hvilke også fusionerne har fundet sted. Men produktivetsforbedringer koster på kort sigt. Det ses også på virksomhedernes økonomiske resultat, der ikke er steget i samme takt som omsætningen.

Den stigende produktivitet har også påvirket lønniveauet markant. Især de større virksomheder har oplevet en lønudvikling, der ligger over gennemsnittet.

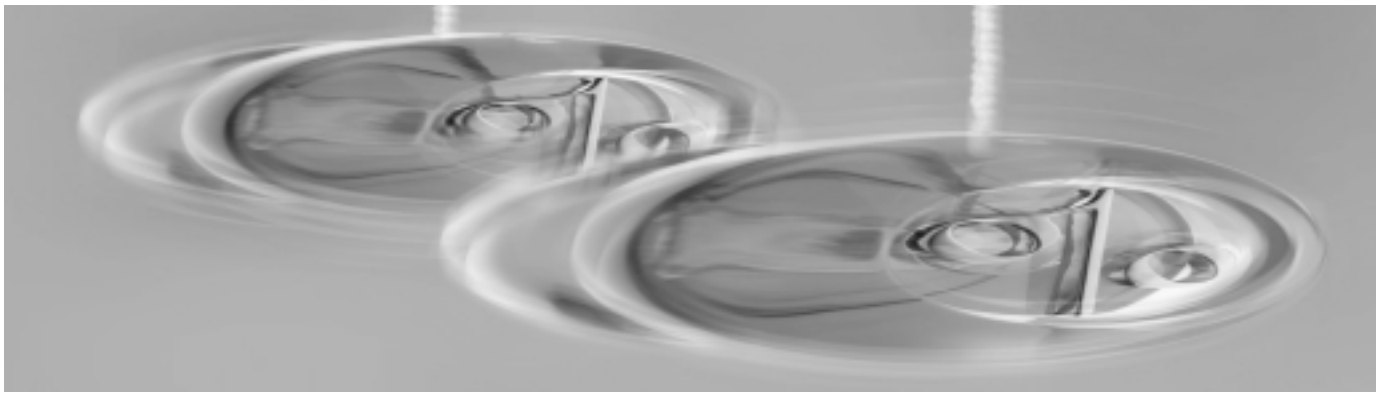
På baggrund af brancheanalysen må hovedudfordringerne være:

At der skabes større enheder enten ved fusioner, lokale samarbejdspartnere eller kædesamarbejde.

At der skabes kritisk masse og bredere rådgivningskompetencer i den enkelte virksomhed

At der udvikles og indføres ny teknologi i den udstrækning, det er muligt, for dermed at effektivisere og frigøre ressourcer til langt mere værdiskabende arbejde.

At advokaten fralægger sig den omnipotente sagsbehandlerrolle og koncentrerer sin indsats omkring sine spidskompetencer.

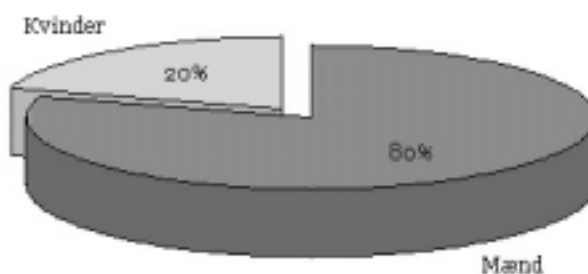
Advokatbranchens struktur

Advokatbranchen tæller 4.150 advokater og godt 1.880 advokatvirksomheder. Branchen er kendetegnet ved en høj repræsentation af mænd blandt advokater, mens sekretærer og administrative medarbejdere er kvinder. Virksomhedsstrukturen er kendetegnet ved, at flere end hver 3. advokatvirksomhed er en-mandsvirksomheder¹. Til sammenligning udgør antallet af virksomheder med mere end 50 ansatte² 1% af samtlige advokatvirksomheder.

Flere advokater til branchen

Branchen beskæftiger knap 11.000 personer, hvoraf 2/3 er kvinder. Antallet af beskæftigede har i perioden 1995 til 1999 været tæt på konstant, med et fald på en enkelt procent. Det er alene kvinder, der er beskæftiget med sekretær- eller administrationsopgaver, der tegner den faldende beskæftigelse. Antallet af advokater har således været stigende. Siden 1992 har branchen haft en nettotilgang af advokater på 12 procent. Faldet i andelen af sekretær/administrative medarbejdere pr. advokat må anses for at være en naturlig udvikling, da mange arbejdskrafttunge administrationsopgaver over tiden er reduceret i takt med den teknologiske udvikling.

Advokater fordelt på køn, 2000

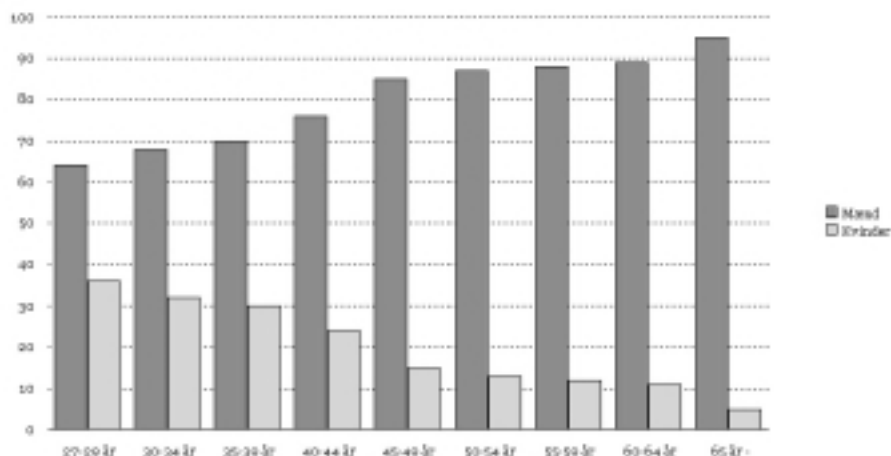

1. En-mandsvirksomheder er defineret som virksomheder uden fuldtidsansatte, hvilket ikke betyder, at virksomhederne ingen medarbejdere har. Virksomhederne beskæftiger i gennemsnit 0,7 deltidsansatte, og lønudgifter andrager i gennemsnit 32.000 kr. pr. år pr. beskæftiget, svarende til 6 procent af omsætningen. Beskæftigelsen er - som generelt i branchen - faldet trods stigende omsætning.

2. Ansatte defineres som antallet af lønmodtagere. Personer, der ejer en virksomhed i selskabsform er klassificeret som lønmodtagere.

80 procent af samtlige advokaterne er mænd, hvilket dækker over, at advokatgerningen tidligere har været et udpræget mandefag. Således er den kvindelige andel af de ældre advokater meget begrænset. Det er dog ikke kun manglende tilgang af kvindelige fuldmægtige, der er grunden til den relative beskedne andel af kvinder i branchen. Problemer med fastholdelse af især kvinder er ikke ukendt. Således er andelen af kvindelige advokater faldende med alderen. Kvindelige advokater udgør i aldersgruppen 27-29 år 36 procent, mens andelen i aldersgruppen 45 – 49 år er 15 procent.

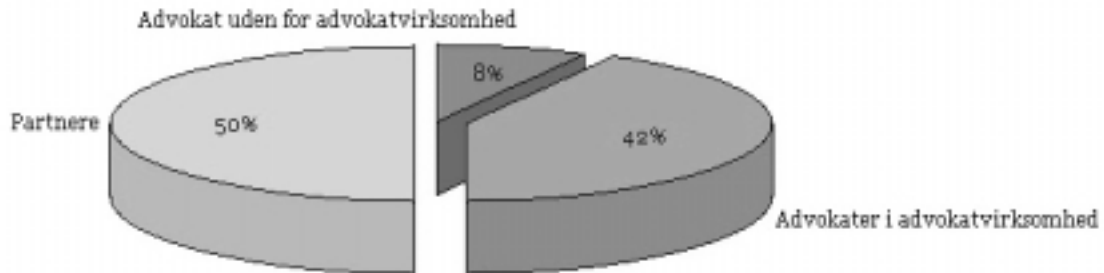
Andelen af mandlige og kvindelige advokater fordelt på alder, 2000

Advokater udgør 38 procent af den samlede beskæftigelse i branchen, svarende til 4158. De genererer i gennemsnit beskæftigelse til 1,7 person, dvs. fuldmægtige, sekretærer og administrative medarbejdere. Københavnske advokater beskæftiger flest fuldmægtige - i gennemsnit $\frac{1}{4}$ fuldmægtig pr. advokat.

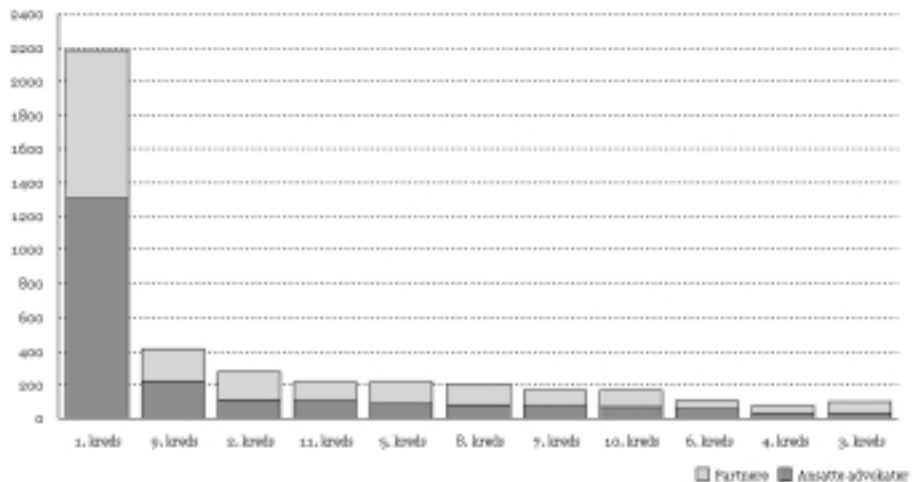
Otte procent af samtlige advokater er ansat udenfor advokatvirksomhederne – typisk som in-houseadvokater i private virksomheder eller organisationer. Mens knap 50 procent af samtlige advokater er partnere.

Advokater fordelt på arbejdssted, 1999

53 procent af advokatbranchen hører til i 1. kreds, svarende til 2189 advokater. De fordeler på henholdsvis 60 procent ansatte advokater og 40 procent partnere. Første, sjette og niende kreds er de eneste kredse, hvor antallet af ansatte advokater er højere end antallet af partnere.

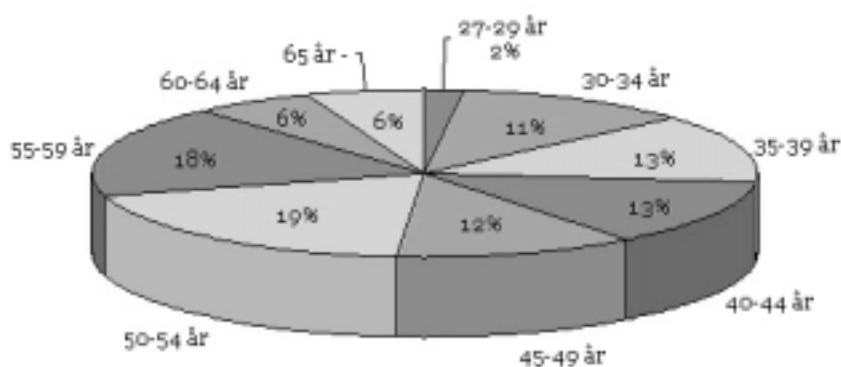
Ansatte advokater og partnere fordelt på kredse, 2000

Advokatbranchen står overfor et generationsskifte

Knap 50 procent af samtlige advokater er 50 år eller derover og kan forvente at gå på pension indenfor de næste 10 til 15 år. Mere end 500 advokater vil gå på pension inden for de næste fem år, såfremt det antages at de forlader branchen som 65 årige. Endvidere vil ca. 100 advokater om året forlade branchen, endnu mens de er i deres erhvervsaktive alder. Således vil $\frac{1}{4}$ af samtlige advokater forlade branchen inden for fem år.

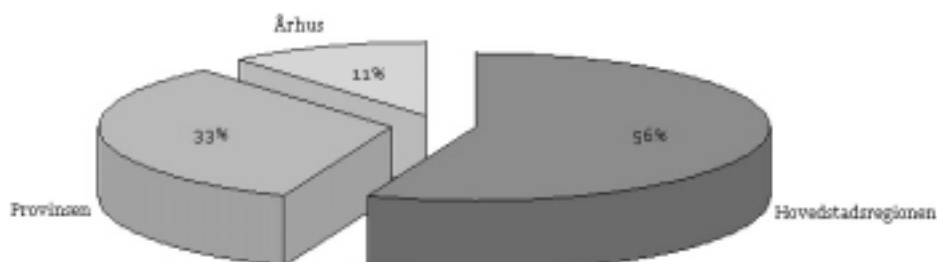
Advokaters aldersfordeling, 2000

Advokatbranchen er under forandring

Advokatbranchens godt 1880 virksomheder beskæftiger i alt 11.000 personer heraf 7.400 fuldtidsansatte. Knap halvdelen af advokatvirksomhederne ligger i København. Størsteparten af virksomhederne er koncentreret i Hovedstadsregionen og Århus, hvor $\frac{2}{3}$ af branchen er lokaliseret.

Advokatvirksomhedernes geografiske fordeling, 1998

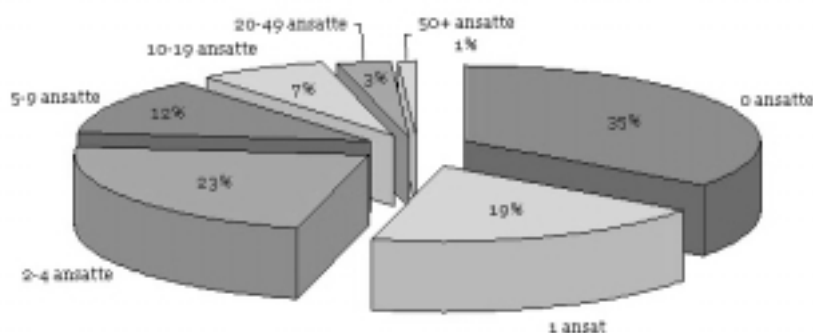

Branchens geografiske fordeling har været konstant i perioden 1995-1998. Det fald i antallet af advokatvirksomheder, som har fundet sted, er således sket både i provinsen og København.

35 procent af samtlige advokatvirksomheder er en-mandsforretninger

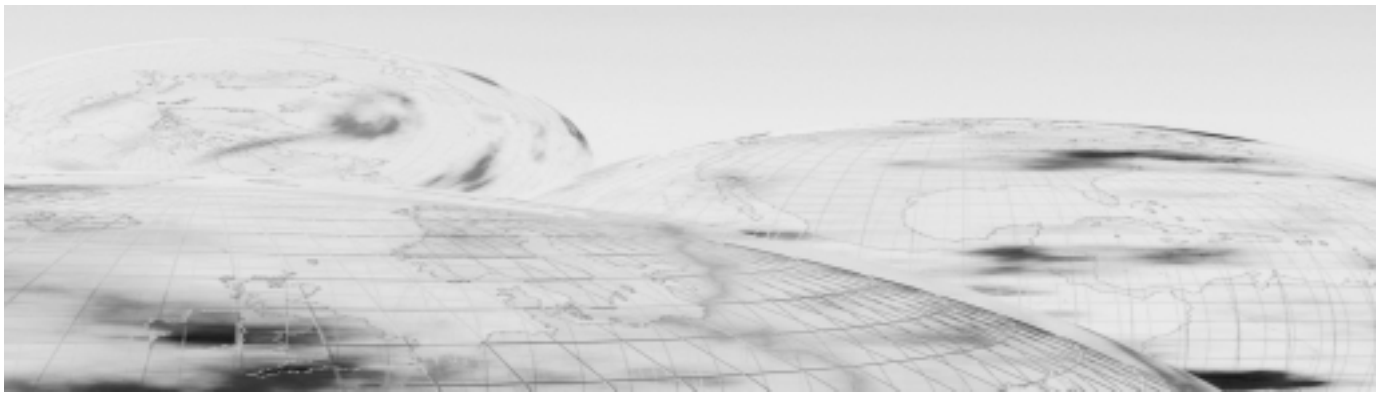
Over perioden 1995-1998 er antallet af advokatvirksomheder faldet med godt 5 procent svarende til et samlet fald på 31 virksomheder. Nedgangen berører alle virksomhedsstørrelser, med undtagelse af de mindste virksomheder og virksomheder med 2 til 4 ansatte.

Advokatvirksomheder fordelt på antal ansatte, 1998

Branchen har fået flere af de mindste advokatvirksomheder – de såkaldte en-mands-forretninger. Virksomhederne med to til fire ansatte har ligeledes oplevet en stigning - dog i meget begrænset omfang.

654 advokatvirksomheder eller mere end 1/3 af samtlige virksomheder i branchen har ingen ansatte, svarende til såkaldte en-mandsforretninger. Stigningen kan ses i sammenhæng med aldersfordelingen blandt advokater og det generationsskifte branchen står over for. Der er tradition for, at advokater ofte beholder deres beskikkelse, og derved stadig er aktive efter pensionsalderen - dog i mindre målestok.

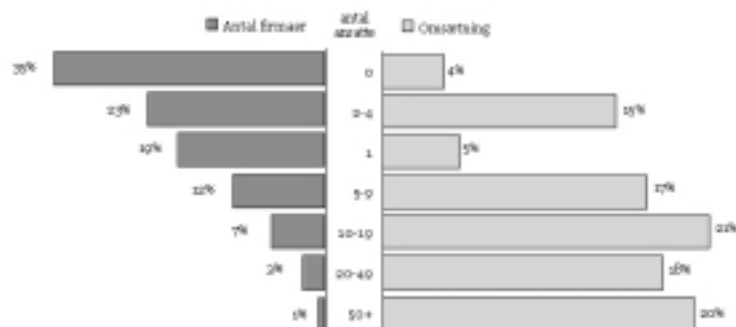
Advokatbranchens afsætningsstruktur

Advokatbranchens forretningsområder henvender sig i overvejende grad til hjemmemarkedet. Således udgør hjemmemarkedet mere end 98 procent af den samlede efterspørgsel. En meget stor andel af branchens samlede efterspørgsel kommer imidlertid fra eksporttunge erhverv, og branchen bidrager derved indirekte til eksport.

Stigende omsætning

Udviklingen viser klare tendenser på strukturelle ændringer i branchen, når omsætningens fordeling inddrages. Branchen omsætter for i alt 5,3 mia., hvilket er en stigning på 13 procent over perioden 1995-1998, svarende til en meromsætning på 600 mio. kr. Virksomheder med mere end 50 ansatte, svarende til en procent af advokatvirksomhederne står for 20 procent af branchens samlede omsætning. Hver femte krone, der omsættes for i advokatbranchen lægges i virksomheder med over 50 ansatte. I 1995 var det hver syvende krone. Strukturen går mod færre og større advokatvirksomheder. Således er omsætningen i de største virksomheder er i periode 1995-1998 steget med 57 procent.

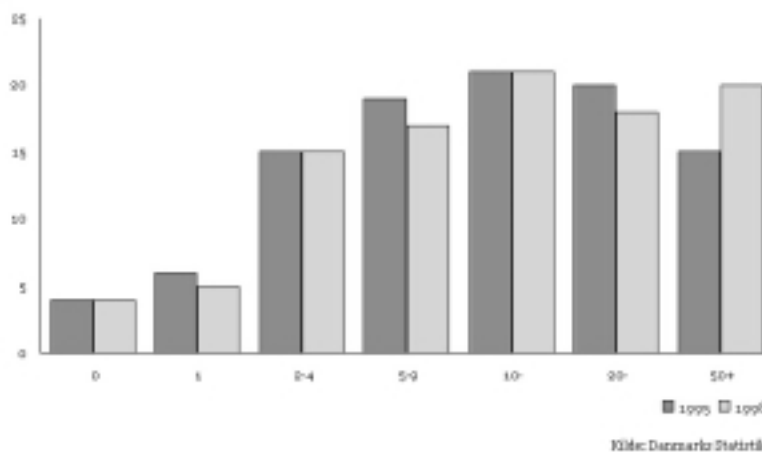
Branchens relative fordeling på virksomheder, størrelse og omsætning, 1998

Godt 20 procent af virksomhederne står for knap 80 procent af den samlede omsætning. Det er kendetegnet, at virksomheder med mere end 5 ansatte bidrager til den samlede omsætning med mere end deres relative andel af branchen. Mens virksomhederne med under fem ansatte bidrager mindre. Fordelingen har været uændret i perioden, hvilket til dels kan forklares med, at de fusioner, der har fundet sted, hovedsagelig er sket inden for den samme virksomhedsgruppe, dvs. blandt virksomheder med mere end fem ansatte.

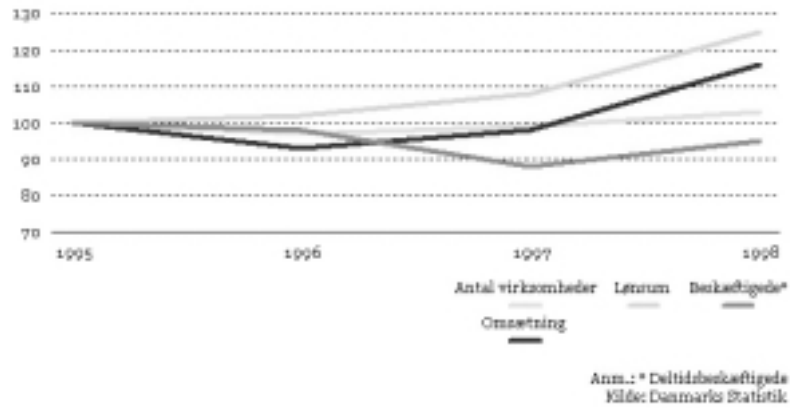
De største advokatvirksomheder med mere end 50 ansatte har - som de eneste - oplevet en stigning i den relative omsætning. Det bemærkes at en-mandsforretningernes stigende antal ikke har påvirket deres relative del af omsætningen.

Omsætningens relative fordeling på virksomhedsstørrelse, 1999

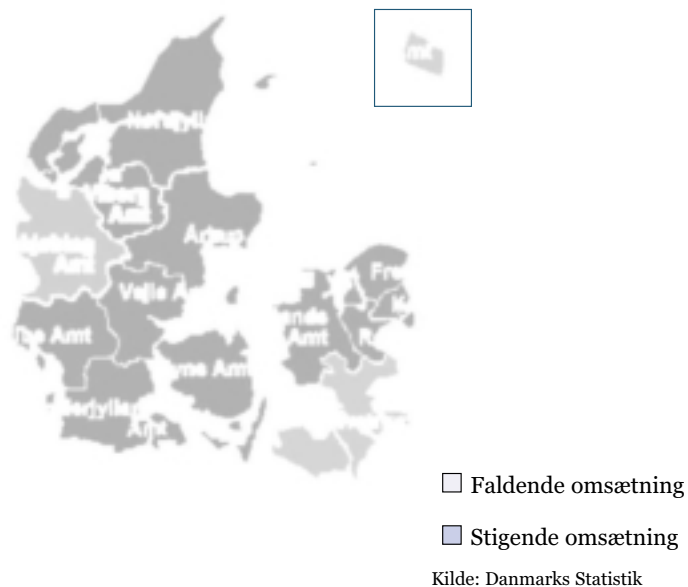
En-mandsforretningerne står for godt fire procent af branchens samlede omsætning. Deres andel af den samlede omsætning er steget med ½ procent i perioden 1995-1998, hvor det faktiske antal af en-mandsforretninger er steget med en procent og omsætningen med 16 procent. En-mandsforretninger omsætter i gennemsnit for 335.000 kroner.

Udviklingen i en-mandsvirksomheder 1995-1998

Omsætningsstigningens geografiske fordeling viser, at alle amter har haft stigende omsætning - dog med undtagelse af Bornholm, Storstrøm og Ringkøbing amt. Bornholm har oplevet et fald i omsætningen på otte procent, mens omsætningen i både Storstrøm og Ringkøbing amt er faldet med tre procent.

Udviklingen i omsætningen fordelt på amter, 2000

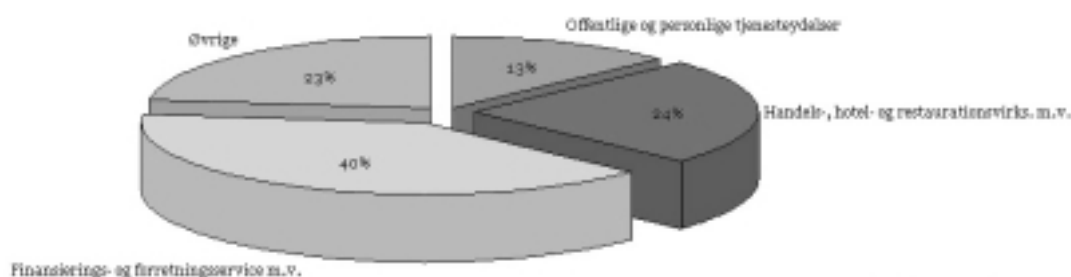
Amterne Århus, København³, Roskilde og Fyn har alle oplevet en omsætningsfremgang, der ligger over landsgennemsnittet. Århus er det amt, der har haft størst fremgang - alt 21 procent, mens Københavns og Roskilde amt begge har haft en omsætningsstigning på 16 procent. Omsætningen i Fyns amt er på 14 procent og ligger således kun lige over landsgennemsnittet.

Advokatbranchen i de syv øvrige amter har alle oplevet en omsætningsfremgang, der er mindre end landsgennemsnittet.

Stigende efterspørgsel på hjemmemarkedet

På hjemmemarkedet er det især virksomheder indenfor finansierings- og forretningservice, der efterspørger advokatydelse. Sektoren står alene for 40 procent af branchens omsætning.

Efterspørgslen fordelt på sektorer, 1997

Kilde: Danmarks Statistik

Øvrige sektorer⁴ udgør 23 procent af omsætningen, og er den sektor, som har oplevet den største stigning i efterspørgslen – i alt 21 procent. Alle delsektorerne har haft vækst på mellem 16 og 30 procent.

Især bygge- og anlægssektoren har haft fremgang. Sektorens efterspørgsel steg i perioden 1995 til 1998 med

3. Københavns Amt er incl. København og Frederiksberg Kommune

4. Gruppen "øvrige" består af landbrug, fiskeri og råstofudvinding, industrien, energi- og vandforsyning, bygge og anlæg, samt transportvirksomhed, post og kommunikation.

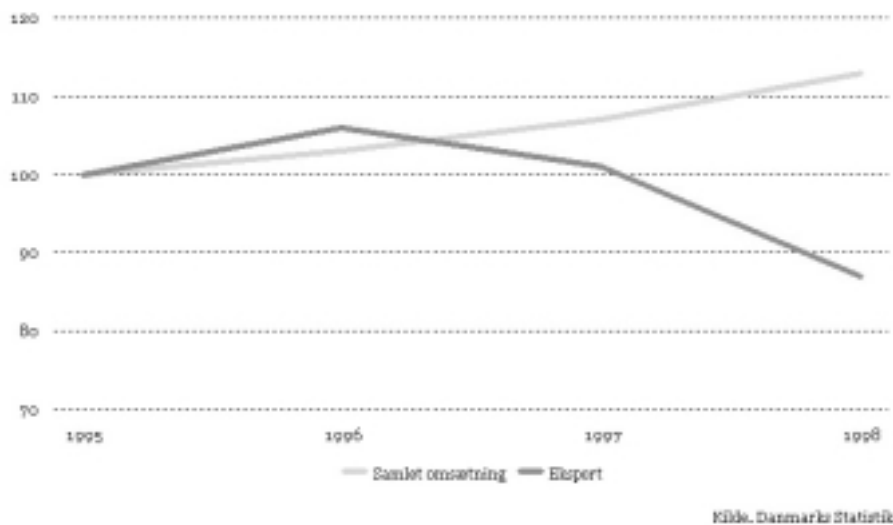
30 procent, svarende til 56 mio. kroner. Sektoren er meget konjunkturfølsom, hvorfor sektorens efterspørgsel kan svinge markant. Sektorerne primære erhverv og industri har haft en efterspørgselsfremgang på henholdsvis 20 og 22 procent, mens transportsektorens efterspørgsel efter advokatydelse er steget med 16 procent.

Efterspørgslen fra handel, hotel- og restaurationsvirksomheder mv. samt finansieringsvirksomheder og forretningservice er også steget - dog i begrænset omfang - 2 til 8 procent. Sektoren offentlige og personlige tjenesteydelser er den eneste sektoren, der har haft faldende efterspørgsel efter advokatydelse.

Faldende eksport

Advokatbranchen er et typisk hjemmemarkedserhverv og har således ikke nogen betydelig direkte eksport, hvilket fremgår af den samlede omsætning fordelt på afgiftspligtig indenlandsk omsætning og afgiftsfri eksport⁵.

Udvikling i omsætning og eksport. Indekst 1995=100

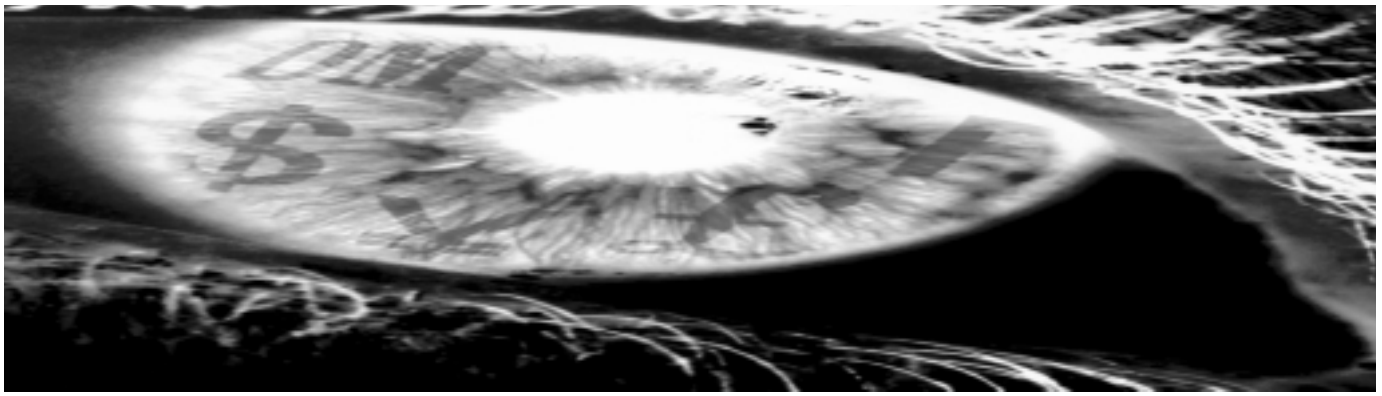

5. Hovedreglen for denne opgørelse er, at indenlandsk salg af varer og ydelser er momspligtig, mens eksport af varer og ydelser ikke er belagt med moms.

Advokatbranchen eksporterede i 1998 for godt 87 mio. kr., svarende til 1,7 procent af den samlede omsætning. Eksporten har over perioden 1995-1998 været faldende med i alt 13 procent, svarende til 12,5 mio. Eksportens andel af den samlede omsætning udgjorde i 1995 2,1 procent, hvorefter den steg til 2,2 procent i 1996 for derefter at falde til langt under 1995-niveau.

Den meget lave direkte eksporttilbøjelighed i branchen, skal ses på baggrund af erhvervets primære forretningsområde (dansk ret). Årsagen til faldet i eksporten kan måske delvis forklares med en øget anvendelse af udenlandske samarbejdspartnere.

Branchen indirekte eksporttilbøjelighed må imidlertid anses for at være væsentlig højere, da en stor andel af efterspørgslen af advokatydelse kommer fra eksporttunge erhverv, hvorved branchen indirekte bidrager til eksport.

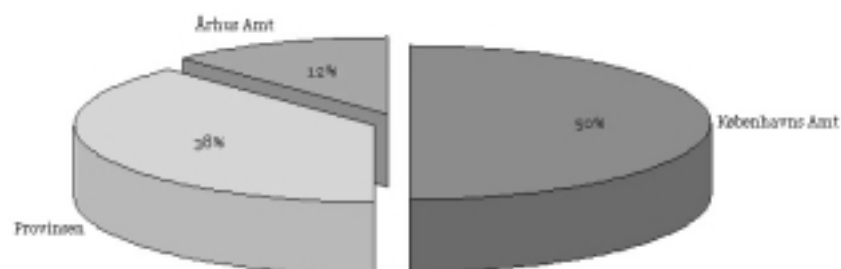
Advokatbranchens økonomiske struktur

Branchen har oplevet stigende værditilvækst⁶. Det er især de københavnske advokatvirksomheder, der bidrager til forøgelsen. Branchens samlede resultat er steget i perioden mens indtjeningen⁷ har været faldende.

Værditilvæksten skabes i København og Århus

Værditilvæksten i branchen udgør godt 5 mia. svarende til 96 procent af omsætningen. Halvdelen af værditilvæksten produceres i København, hvilket er i overensstemmelse med omsætningens⁸ relative fordeling.

Værditilvæksten fordelt på geografi, 1998

Kilde: Danmarks Statistik

6. Værditilvæksten defineres som nettoomsætningen minus vareforbrug

7. Indtjening defineres som resultat af primær drift.

8. Omsætning omfatter summen af afgiftspligtig indenlandsk omsætning og afgiftsfri eksport af varer og tjenester

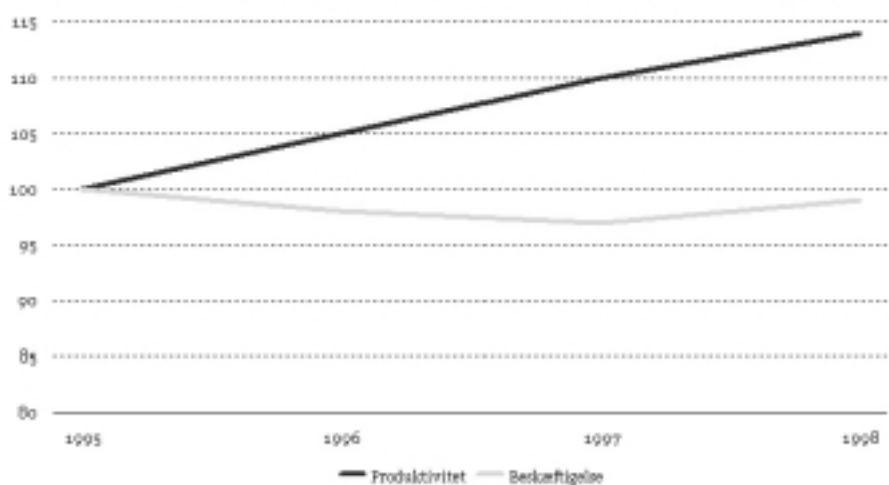
Den samlede værditilvækst i perioden er steget med 12 procent. Århus har haft en stigning på 20 procent, mens værditilvæksten i København er steget med 15 procent. Provinsen, der udgør 38 procent af den samlede værditilvækst har ikke haft fremgang i perioden. Det vil sige, at provinsen til trods for en omsætningsfremgang på 10 procent ikke har formået at holde en tilsvarende værditilvækst.

Markant vækst i produktiviteten - færre producerer mere

Arbejdskraftens produktivitet målt som værditilvæksten pr. fuldtidsbeskæftiget steg over perioden 1995-1988 med 13 procent. I samme periode faldt den samlede fuldtidsbeskæftigelse med en enkelt procent.

Værditilvæksten pr. fuldtidsansat er i gennemsnit 674.000 kroner. I København er værditilvæksten pr. fuldtidsansat 100.000 kroner højere, svarende til en produktivitetstigning på 15 procent over gennemsnittet. Produktiviteten i provinsen er 14 procent under gennemsnittet og i Århus 2 procent under gennemsnittet.

Udviklingen i produktiviteten, 1995-1998

Kilde: Danmarks Statistik

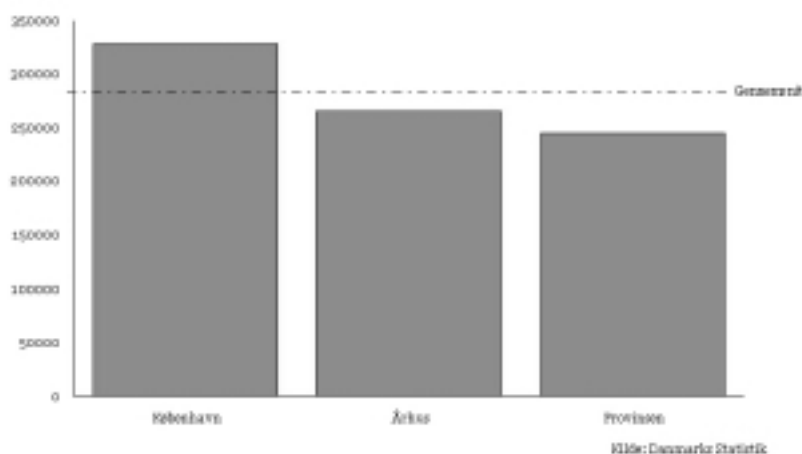
Produktiviteten⁹ er størst i virksomheder med flere end 50 ansatte. Tilvæksten i disse virksomheder ligger mere end 25 procent højere end gennemsnittet, svarende til 846.000 kroner pr. fuldtidsansat. Også virksomheder med en enkelt ansat har en højere produktivitet - 9 procent højere end gennemsnittet. De øvrige virksomheder ligger alle under gennemsnittet på 674.000 kroner pr. fuldtidsansat.

På trods heraf er det virksomhederne med 10 til 20 ansatte, der står for den største stigning i produktiviteten i perioden i alt 17 procent, svarende til en stigning på 85.000 kroner pr. fuldtidsansat. De øvrige virksomheder har alle haft en stigende produktivitet i perioden – alle dog mindre gennemsnittet på 13 procent.

Markant højere lønninger i de store virksomheder

Lønsummen pr. fuldtidsansat¹⁰ andrager i gennemsnit 293.000 kr. Lønsummen pr. ansat afviger geografisk, således ligger København og Roskilde amt over gennemsnittet med henholdsvis fem og 12 procent, mens alle øvrige amter ligger under.

Løn pr. fuldtidsansat, 1998

Lønningerne er i gennemsnit steget med 12 procent i perioden 1995-1998. Den største stigning i har fundet i Ribe amt, hvor lønnen i perioden 1995-1998 er steget med 23 procent. Herudover har amterne København, Roskilde, Nordjylland, Ringkøbing og Bornholm alle oplevet en stigning i lønningerne, der ligger over gennemsnittet.

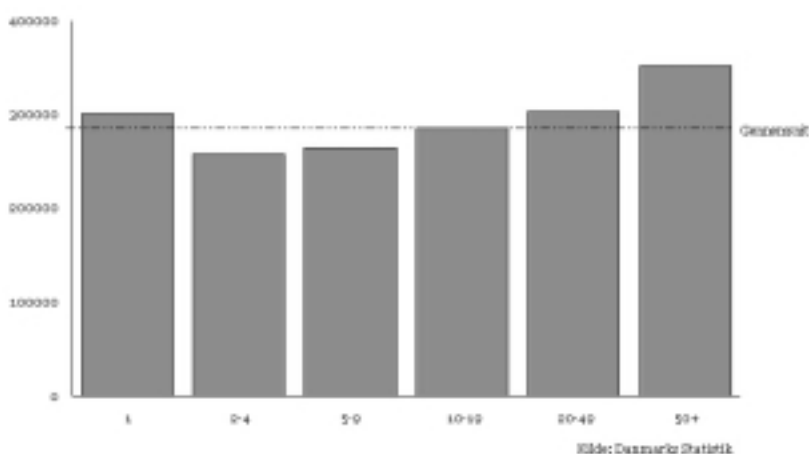
9. Fuldtidsansatte defineres som personer, der er beskæftiget mindst 29 timer pr. uge.

10. Produktiviteten defineres som værditilvæksten opgjort pr. fuldtidsbeskæftiget

Den gennemsnitlige lønsum fordelt på virksomhedsstørrelse viser, at især de store virksomheder med tyve eller flere fuldtidsansatte har lønninger, der i gennemsnit ligger over det generelle niveau. Det samme gør virksomheder med en enkelt ansat.

Advokatvirksomheder med mere end 50 ansatte aflønner i gennemsnit mere end 20 procent højere end gennemsnittet.

Lønsum pr. fuldtidsansat fordelt på virksomhedsstørrelse, 1998

Lønudviklingen har især været gunstig i de små virksomheder med en enkelt ansat. Her er lønningerne perioden 1995-1998 steget med 17 procent. Også i virksomheder med 10 til 19 ansatte og virksomheder med flere end 50 ansatte er lønninger steget mere end gennemsnittet. Begge virksomhedsstørrelser har haft en lønfremgang på 14 procent. De øvrige virksomhedsstørrelser har alle oplevet stigende lønninger, men de ligger alle under gennemsnittet.

Lønningerne følger værditilvæksten

Udviklingen i lønsummen fulgte udviklingen værditilvæksten i gennemsnit. Der er dog store regionale forskelle. Således er lønninger i København, Fyn, Ribe, Vejle, Ringkøbing og Nordjyllands amt steget mere end værditilvæksten. I sær i Ribe amt er lønninger steget markant mere end værditilvæksten. Lønsummen er her steget med 30 procent i perioden, mens værditilvæksten steg 10 procent.

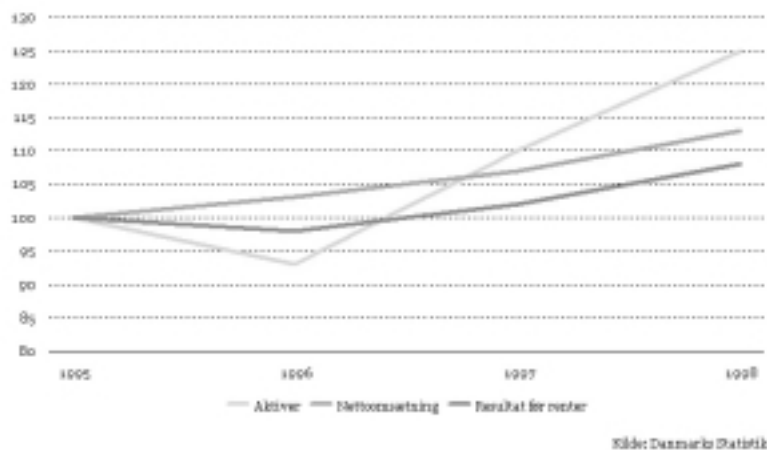
I amterne Frederiksborg, Roskilde, Sønderjylland, Århus og Viborg har stigningen i værditilvæksten ikke fuldt ud væltet over på lønnen. Stigningen i lønsummen har i disse amter ligget på mellem fem og 13 procent, mens værditilvæksten er steget med mellem seks og ti procent.

De øvrige amter Vestsjælland, Storstrøm og Bornholm har haft en negativ udvikling i værditilvæksten, hvilket også afspejles i lønsummens udvikling.

Faldende indtjening

Branchens samlede resultat er i perioden steget med 10 procent. Periodens økonomiske udvikling vurderes ved at sammenholde resultatets størrelse med branchens rentabilitet og indtjeningsevne. Rentabiliteten eller branchens evne til at forrente den investerede kapital ses af den beregnede afkastningsgrad¹¹.

Udvikling i aktiver, nettoomsætning og resultat. Indeks 1995=100

11. Afkastningsgraden viser virksomhedens evne til at forrente den samlede kapital.

Branchens samlede afkastningsgrad er steget fra 1995 fra 21,9 til 23,5 i 1996, hvorefter den faldt til 19,3 i 1998. Årsagen til udviklingen skal ses i branchens faldende indtjeningsevne - belyst ved overskudsgraden¹², der i perioden er faldet fra 31,9 til 30,5.

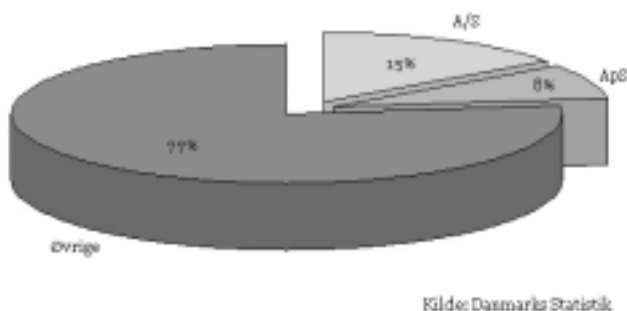
Dette til trods for, at nettoomsætningen i perioden er steget med 13 procent. Branchen har således ikke formået at holde omkostninger indenfor samme stigningstakt. Stigningen i resultat før renter er mindre end stigningen i nettoomsætningen.

Til trods for en stigning i nettoomsætningen på 13 procent har det samlede resultat kun oplevet en stigning på 10 procent.

Den økonomiske struktur fordelt på ejerform

Branchen er især kendetegnet ved mange personligt ejede virksomheder, hvilket også ses af nettoomsætningens fordeling på ejerform. Under ¼ af den samlede omsætning er skabt i aktie- eller anpartsselskaber. Som det umiddelbart fremgår af figurerne udviser advokatvirksomheder drevet i selskabsform et lavere resultat i forhold til deres omsætning.

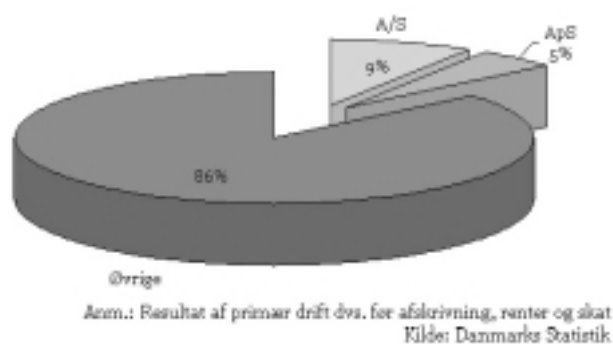
Nettoomsætning fordelt på ejerform, 1998

¹²Overskudsgraden viser virksomhedens indtjeningsevne, dvs. resultat i forhold til omsætning.

I 1998 stod disse virksomheder for 23 procent af branchens samlede nettoomsætning, men kun for 14 procent af det samlede resultat. Det kan skyldes flere ting, der ikke nødvendigvis gør advokatvirksomheder drevet i selskabsform til en dårligere forretning – måske tværtimod. Det kan f.eks. være et udtryk for, at disse er længere med omstillingen til nye udfordringer, IT mv. og derved anvender en del af ressourcerne på internt arbejde i virksomheden, som ikke er direkte kan faktureres.

Resultat fordelt på ejerform, 1998

Udviklingen siden 1995 viser, at virksomheder drevet i selskabsform samlet set fremkommer med et lavere resultat i forhold til deres omsætning end de øvrige virksomheder. Således var deres andel af nettoomsætningen i 1998 i forhold til 1995 uændret på 23 procent, mens deres andel af det samlede resultat i 1995 var 17 procent og i 1998 14 procent.

Tilgang og afgang i branchen

Datamaterialet er baseret på udtræk fra medlemssystemet. Tilgangen til branchen er beregnet ud fra antallet af fuldmægtige, der er påbegyndt advokatfuldmægtiguddannelsen i 1999 og 2000 henholdsvis forårs- og efterårssemester og omfatter i alt 523 personer. Der indgår således ikke genudleveringer af deponerede beskikkelser. Afgangen fra branchen er beregnet ud fra antallet af deponeringer. For at højne validiteten er der i datamaterialet taget højde for de beskikkelser, der automatisk udleveres til fuldmægtige i ministerierne. Deponeringer af beskikkelser, der er under tre måneder gamle er således frasorteret og indgår ikke i datamaterialet

Stigende tilgang af fuldmægtige

Tilgangen af fuldmægtige er steget med 4 procent samtidig med, at andelen af kvindelige fuldmægtige er faldet fra 44 pct. i 1999 til 40 procent i 2000. Den mandlige overrepræsentation er især bemærkelsesværdig i forhold deres lave andel af kandidatproduktionen, hvor de udgør 40 procent.

Fuldmægtige fordelt på køn 1999, 2000

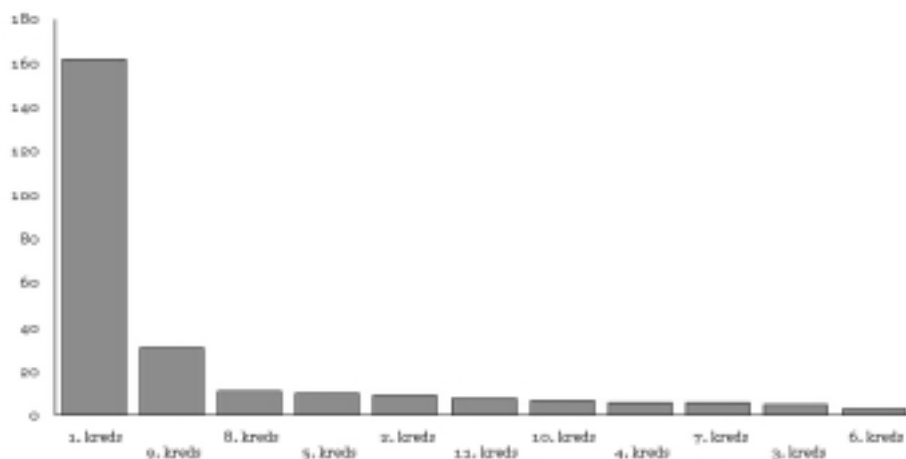

Geografisk fordeler fuldmægtigene sig på 70 procent øst for Storebælt og 30 procent vest for bæltet. Godt 75 procent af fuldmægtigene kommer fra København og Århus. 1. Kreds står alene for godt 60 pct.

Der er ingen forskelle i kønsfordelingen i de enkelte kredse, der alle er i overensstemmelse med den generelle fordeling.

Det samlede antal fuldmægtige i 1. kreds svarer til en produktion af fuldmægtige på 25 pr. 100 advokater. 9. kreds ligger lige efter med 21 fuldmægtige, mens 3. kreds bidrager med færrest - 8 pr. 100 advokater. De øvrige kredse har en reproduktionsgrad på mellem 9 og 18 fuldmægtige.

Fuldmægtige fordelt på kredse, 2000

De store advokatvirksomheder - med mere end 30 advokater - rekrutterer flest fuldmægtige i absolutte tal. 75 procent af advokatfuldmægtigene uddannes på et københavnerkontor og hver fjerde fuldmægtig uddannes på et kontor med flere end 30 advokater.

De forholdsvis små kontorer med to til fem advokater står for næsten lige så stor en andel - 20 procent af fuldmægtigene kommer herfra. De øvrige virksomheder repræsenterer tilsammen mere end 50 procent af samtlige fuldmægtige, som er ligeligt fordelt på størrelse.

Antallet af fuldmægtige, der uddannes i en anden virksomhed end advokatkontor er steget med 130 procent fra 13 stk. i 1999 til 30 stk. i 2000 svarende til 11 procent af de fuldmægtige, der påbegyndte fuldmægtiguddannelsen i 2000.

Frasorteres de fuldmægtige, der er tilknyttet anden virksomhed, repræsenterer 20 procent af advokaterne 53 procent af fuldmægtigene.

Advokatvirksomheder med mere end 30 advokater står for uddannelsen af 26 pct. af fuldmægtigene, men repræsenterer kun 9 procent af samtlige advokater og er koncentreret på 10 virksomheder eller 0,6 procent af samtlige advokatvirksomheder.

De små advokatvirksomheder med under 10 advokater omfatter 80 pct. af samtlige advokater, men beskæftiger kun 47 pct. af fuldmægtigene.

Advokater i deres erhvervsaktive alder forlader branchen

80 procent af de advokater, der deponerede deres beskikkelse sidste år var stadig i deres erhvervsaktive alder. Knap halvdelen havde haft deres beskikkelse i mindre end 10 år.

Sidste år deponerede 135 advokater deres beskikkelse. Det svarer til 3,25 procent af standen. Da halvdelen af advokatstanden skal på pension indenfor de næste 10-15 år, må der nødvendigvis forventes en del deponeringer. Derfor er det faktiske antal ikke umiddelbart overvældende. Mere problematisk bliver det imidlertid, når vi bevæger os lidt længere ned i talmaterialet. Her fremkommer et noget andet billede.

Kun lidt over halvdelen af deponeringerne i 2000 omhandlede nemlig beskikkelser, der var mere end 10 år gamle.

Deponeringer, 2000

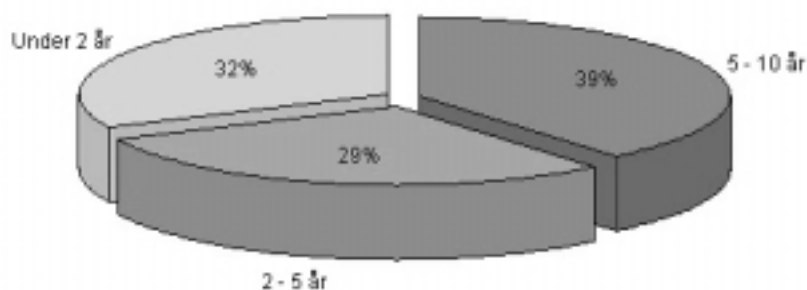

Godt 20 procent af deponeringerne kom fra advokater, der havde haft deres beskikkelse i mere end 30 år, og årsagen til deponering kan være pensionering. De resterende knap 80 procent er mere interessante. De kommer alle fra advokater, der stadig er i deres erhvervsaktive alder. Derved forlod over 100 advokater sidste år branchen, for at fortsætte deres karriere et andet sted.

44 procent deponerer indenfor 10 år

Knap halvdelen af de advokater, der deponerede i 2000 havde haft deres beskikkelse i mindre end 10 år. Hver tredje havde været advokat i under to år.

Deponeringer med under 10 års anciennitet

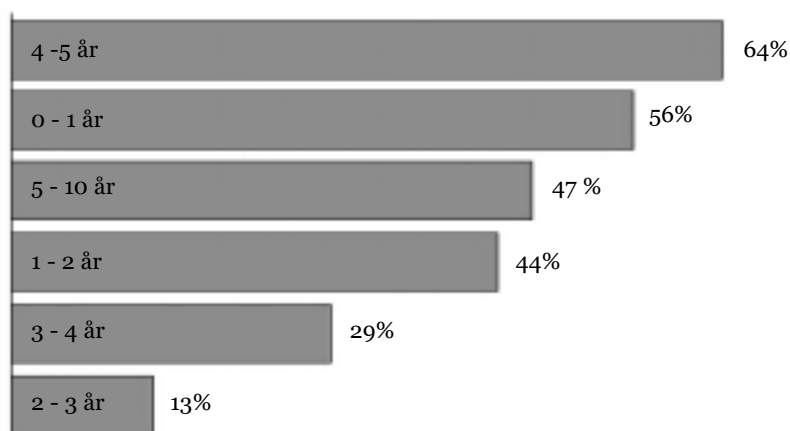
Deponeringer kom især fra mandlige advokater. De stod for 55 procent af samtlige deponeringer. Men i forhold til deres andel af standen var de underrepræsenteret. Relativt kom de fleste deponeringer fra

kvindelige advokater. Dette er ikke alene på grund af den lave kvindelige andel af den samlede stand. For ser vi på tilgang og afgang af advokater i 2000, er de kvindelige advokater stadig overrepræsenteret i afgang, og dette på trods af en relativ stor andel af tilgangen. Kvindelige advokater stod således sidste år for 40 procent af tilgangen til branchen, og for 45 procent af deponeringerne.

Denne repræsentation er dog ikke entydig. Fordelt på beskikkelsesernes anciennitet ved deponering er der stor variation. Deponeringer af beskikkelser med to til tre års anciennitet kommer hovedsageligt fra mandlige advokater. De udgør hele 88 procent af denne gruppe. Samme mandlige overrepræsentation ses også inden for beskikkelser med tre til fire års anciennitet. Her udgør deres andel 71 procent.

Kvindelige advokaters deponeringsmønster viser, at såfremt de ikke deponerer indenfor det første år, er der stor sandsynlighed for at de forbliver advokat i mindst fire år. Kun 12 procent af de deponeringer, der har to til tre års anciennitet kommer fra kvindelige advokater, mens andelen er 29 procent for beskikkelser med tre til fire års anciennitet.

Kvindelige deponeringer fordelt på anciennitet, 2000

Kvinderne er imidlertid stærkt over-repræsenteret for så vidt angår deponeringer af beskikkelser med fire til fem års anciennitet. Sammenholdt med deres fertilitetskvotient kan det tyde på, at en del kvindelige advokater vælger at forlade branchen, når de stifter familie.

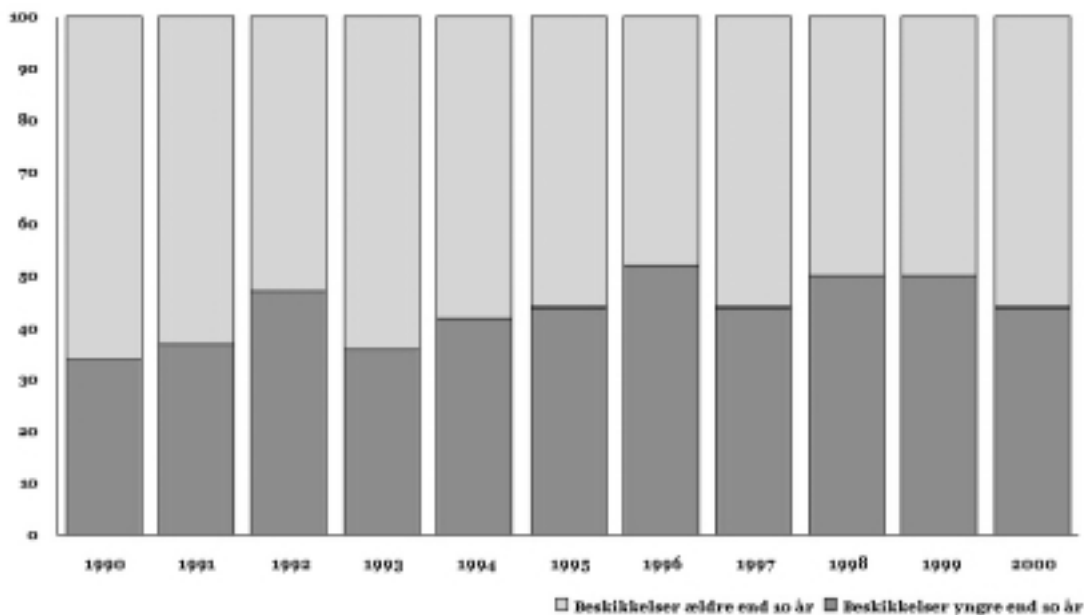
Flere deponeringer fra yngre advokater

Antallet af deponeringer har over de seneste ti år været nogenlunde konstant. Antallet ligger mellem 105 og 152 deponeringer. Det svarer til mellem 2,8 og 3,8 procent af branchen.

Udviklingen viser, at en stigende andel af deponeringerne kommer fra yngre advokater. Andelen er steget fra i 1990 at udgøre 34 procent af samtlige deponeringer til 44 procent i 2000. Særlig speciel var 1996, hvor flere end hver anden af deponeringerne kom fra advokater, der havde haft deres beskikkelse i under 10 år.

Udviklingen viser helt andre vækstrater, når vi kun ser på deponeringsandelen af beskikkelser, der er under 10 år gamle. Således er andelen af beskikkelser med under to års anciennitet steget med 64 procent, beskikkelser med to til fem års anciennitet er steget med 78 procent og beskikkelser med mellem fem og 10 år anciennitet er steget 31 procent. I de sidste par år er især deponeringsandelen af beskikkelser med under to års anciennitet steget markant.

Deponeringer fordelt på anciennitet 1999, 2000

ADVOKAT

SAMFUNDET

KRONPRINSESSEGADE 28

1306 KØBENHAVN K

TLF. 33 96 97 98

FAX 33 36 97 50

E-mail: samfund@advocom.dk

www.advokatsamfundet.dk